

**ԲԱԳՐԱՏ ԱԲԵՂԱ ՓԱՆՍՏՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ՀՈՒՆԻՍԻ 21-Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ**

«Ո՛չ գիտեք թե որում պատրաստեք զանձինս ձեր ծառայս ի հնազանդութիւն, ծառայ էք որում հնազանդիքն. եթէ մեղաց՝ մահու, եւ եթէ ի հնազանդութիւն՝ արդարութեան»:

«Չգիտեք, թե ում որ ծառայ եք, նրան էլ հնազանդվում եք:

Եթե մեղքին եք ծառայում, մահվան է տանում, իսկ եթե ծառայում եք Աստծո հնազանդությանը, տանում է դեպի արդարություն»:

(ՀՌՈՄ. Զ 16)

Պողոս Առաքյալն է խոսում այսօր մեզ հետ Հռոմեացիներին, Հռոմում գտնվող քրիստոնյա հավատացյալներին ուղղված իր նամակի միջոցով, որ այսօր ընթերցվեց Սրբազանի կողմից՝ որպես օրվա զիրք, որպես օրվա հոգևոր հաց, որպես օրվա խորհրդածություն:

Պողոս Առաքյալը, երկարորեն խոսելով և՛ մեղքի, և՛ արդարության մասին, մեր աչքերի առջև վեր է հանում նախ մեղքի ծնունդը, թե որտեղի՞ց եկավ այն, և այնուհետև բացատրում արդարության արդյունքը, ծագումն ու սկզբնավորումը: Երանելի Առաքյալն ասում է, թե մեղքի հետևանքը եղավ մահը, արդարության արդյունքը՝ կյանքը:

Հիմա, ո՛վ Հռոմի հավատացյալներ, այս երկուսի միջև ընտրություն կատարելու մեծ հնարավորություն ունե՛ք, որովհետև Հիսուս եկավ և այդ մեղքի վիճակի մեջ իր շնորհով արդարության հասնելու խոստումը տվեց մեզ: Պողոս Առաքյալն այստեղ մարմնավորում է և՛ մեղքը, և՛ արդարությունը: Կարծես խոսում է մարդկանց մասին, կարծես ներկայացնում է այդ երկուսը մարդկանց տեսքով: Եվ ասում է, որ ծառայարող ե՛ք դառնալ և՛ մեղքին, և՛ արդարությանը: Դուք ե՛ք ձեր ցանկությամբ այն ընտրողը:

Ի՞նչ է նշանակում ծառայություն: Մտայելի, նշանակում է կատարել մեկի բարեհամ կամքը, կատարել մեկի բարեհանությունը: Այսինքն՝ երբ ծառայում ես մեղքին, ստիպված ես լինում գործել այն օրենքներով, ինչ որ պարտադրում է մեղքը: Իսկ եթե ծառայես արդարությանը, ուրեմն գործելու ես այն կանոններով և այն պատվիրաններով, ինչ որ թելադրում է արդարությունը: Մտա լինել կարելի է շատ բաների: Ոմանք ծառայ են իրենց զանազան կրթերին, ոմանք ծառայ են, ինչպես ասում է նորից նույն Առաքյալը, իրենց ստամոսին, ոմանք ծառայ են իրենց արտաքին փառքին, զարդերին ու զարդարանքին, ոմանք ծառայ են իրենց հպարտությանն ու ամբարտավանությանը: Բայց նաև ոմանք ծառայում են արդարությանը, բարուն, ճշգրտությանը, սիրուն: Այս երկուսի միջև պարզից էլ պարզ է, որ կույրը միայն կարող է ընտրել առաջինը: Բայց արի ու տես, որ մեր

ժամանակներում կարծես թե կույրերն ավելի են շատացել, որ մեր ժամանակներում Ավետարանի խոսքը նկշտ և նիշտ այն վիճակի մեջ է դրվում, որում ասվում է, թե կույրերը բող առաջնորդ լինեն կույրերին: Այս երկու հակադիր բևեռները, երկու հակադիր ճանապարհները՝ մեղքը և արդարությունը, մահը և կյանքը, իրար դեմ բերելով, Պողոս Առաքյալն ասում և իր եզրակացությունն է փոխանցում մեզ՝ նաև այսօրվա օպորտունիստ, որ դուք այլևս օրենքին կամ օրենքով հստակված մեղքին ծառա չեք, որովհետև Քրիստոս իր արյամբ գնեց ձեզ: Այսօրվա վերկազին արյան ամենավառ արտահայտությունն այստեղ, սիրելի՛ հավատացյալներ, մեր բալարի՛ այս Սուրբ Պատարագի արարողությանը, Պատարագի Սուրբ խորհրդին ներկա լինելն է, որովհետև այս խորհրդի միջոցով ևս իր զոհագործության խորհուրդն է վեր բարձրացում և այն որպես հաց պիտի բաժանվի մեզանից յուրուհանչյուրին: Այսինքն՝ սցսօր ևս այդ արդարության գնման նախապիտի մեջ ենք, շարունակվում է այդ ճանապարհը: Եվ մենք մեր ներկայությամբ, մեր մասնակցությամբ, մեր խորհրդով ու աղոթքներով, բայի գործերով և մտածությամբ գալիս ենք մասնակից լինելու այդ արյան խորհրդին, գալիս ենք ասելու, որ արդարության համար գնվածներ ենք մենք, այլ ոչ թե մեղքին ծառայողներ:

Բայց, սիրելիներ՛, այս իսկ վստյակյանին անգամ, այս խոսակի անուշ բուրմունքի ներքո անգամ, այս աղոթքների առատության, խորհրդածության խորհրդի ներքո անգամ երբ մտնում ենք Տանար զանազան մտածումներով, միգուցե նաև մեզանից յուրաքանչյուրը մեր մտնում այդ կիզակիտային պահին դարձյալ մեղքին ծառայության կամա թե ակամա ներշնչումներ կամ մտքեր է արտացոլում, խորհուրդներ է փայփայում: Այս վայրկյանն իսկ սթափեցնող վայրկյան է բոլորիս համար: Դժվալ է մարդու համար չլինել մեղանչական, բայց այդ դժվարությունը երբեք էլ առիթ չի տալիս լինել մեղք գործող: Սուրբ Գրքին ասում է, թե ո՛վ է մարդը, որ պիտի օպրի ու մեղք չգործի: Այո՛, ո՛վ է այդ մարդը: Ոչ թե մեղք գործելն է կարևորն այստեղ, այլ՝ մեղք չգործելու ցանկությունը, ձգտումը, շարժումը դեպի մեղք չգործելը: Մեղքն ամենուր է՝ մեր մեջ կամ մեզանից դուրս: Ամենավառի սխալն անգամ մեղք է: Բայց այն այնքան էլ սարսափելի չէ, որովհետև կտրելի է այն սխալը շտկել, կարելի է այդ մեղքը լուծել, վերաբժշկել: Կա այդպիսի ճանապարհ: Այդ ճանապարհը, ինչպես ասում է Պողոս Առաքյալը, Քրիստոսի արյան դիմն է: Նա իր արյունը բափեց մե՛զ համար: Աստված լինելով՝ եկավ և արյունը թափեց մեզ համար: Այսօր մեզանից չպահանջվող արյան փոխարեն պահանջվում է միայն վառելի սխալ, մեղքի շտկումը կամ այն շտկելու ձգտումն ու ցանկությունը: Մենք, որ Աստծո նմանությունն ու պատկերն ունենք, չենք կարող չանել այդ մեր բայություն իսկ համար: Սակայն արդարությունը երբեք էլ եկամուտ չի կարող լինել, արդարությունը ձեռքբերովի չի լինում: Այն բանածն չէ, որ կարողանաս մաքեմատիկական կամ հանրահաշվական հաշիվներով դուրս բերել և ասել, «Այս բանածնի համաձայն, ես կարող եմ արդար լինել»: Ո՛չ, արդարությունը մեր արյան մեջ է, արդարությունը մեր մտքերում է, մեր սրտերում և, թող որ ասվի, արդարությունը նաև ձեռննդով է փոխանցվում:

Մի շատ հետաքրքիր դեպք կա, որ այս ամենի իրական պատկերն է տալիս, այսինքն՝ հաստատում է, թե արդարությունը իսկապես մալուու հետ ձեռնած,

մարդով ի հայտ եկած, բայց նաև մարդու աշխատությամբ, չանհերով և ցանկությամբ է հայտնվում: Պատմվում է, որ մի փոքրիկ գյուղում մի եկեղեցի կար, ուր գառամյալ տալիճով մեծ, սակայն ոչ մեծ կրթությամբ, համալսարանական կամ մեծ գիտական կրթություն չունեցող մի ֆահանգ էր ծառայում: Նա շատ սիրով էր ծառայում, և ողջ ժողովուրդը կապված էր եկեղեցու հետ: Օրերից մի օր եանկարծ հայտնվում է համալսարանական կրթությամբ, ժամանակակից ֆաղափակրթությամբ, գիտությամբ, իմաստությամբ հարող մի երիտասարդ և ֆահանային ասում. «Ես մի քանի օրից այս ողջ ժողովրդին պիտի դարձի բերեմ դեպի իմ իմացած գիտությունը՝ դեպի աստվածամեծություն և արհիվմ»: Ժամանակ առ ժամանակ ֆահանգն ընկա- նարար թույլատրում է, և ժամանակ առ ժամանակ այս մարդը տեսուցում է ժողովրդի հետ, ֆարզում: Մի օր էլ Ջատկվա՝ Սուրբ Հարություն Պատարագին նաև պահանջում ֆահանայից կամ ստիպում, որպեսզի թույլ տա Սուրբ Խորանից խոսի ժողովրդի հետ: Եվ խոսում է այս մարդը, խոսում, բացատրում զանազան ձափերը գիտության, իմաստության, իր իմացածով ցույց տալիս, որ Աստված գոյություն չունի, թե ի՞նչ է հոգու անմահությունը, արդարությունը և այլն: Ողջ ժողովուրդը աղաղակում է նրա հետ միասին՝ ասելով, թե «այո՛, նիշտ ես ասում, մե՞նք համամիտ ենք, համաձայն ենք»: Քահանան սակայն գլխիկոր կանգնում է Ու Խորանի առջև և, դիմելով ներկաներին, ասում. «Մինչև հիմա դուք լսեցիք այս մարդուն: Հիմա էլ ինձ լսե՛ք՝ Քրիստոս հարյավ ի մեռելոց»: Եվ ողջ ժողովուրդը միաձայն պատասխանում է. «Օրհնյալ է Հարությունն Քրիստոսին»: Այսինքն՝ հարթանակող կողմում ֆահանգն էր: Որժան էլ ցանկացան արդարու- թյունը խլել, բրբան էլ ցանկացան նշմարտությունը դուրս անել, արմատախիլ անել, այդուհանդերձ, այդ ընավորված, արյամբ եկող, սրտով և մտնով եկող արդարությունը, Աստծու արդարությունը, Քրիստոսի արդարությունը չխարխլվեց:

Այսօր էլ նույն վիճակի առջև ենք կանգնած. ընտրության առջև ենք՝ մեղքը, թե արդարությունը: Այսօր մեր երկրում, մեր կյանքում, անհատական թե հավահական, հասարակական կյանքում ինչո՞ւ են այս բազմաթիվ ինքնասպա- նությունները, ինչո՞ւ են այս բազմաթիվ հուսահատությունները, տեղատվու- թյունները: Ինչո՞ւ: Որովհետև Ավետարանական պատումը անիրավ դատավորի մասին նշմարտապես ներկայացնում է մեզ, որ մարդիկ Աստծուց չեն վախենում, և մարդիկ մարդկանցից չեն ամաչում: Այս պատճառով է ամբողջը: Ուրիշ տեղ փնտրելու իրավունքը նախ չունենք, երկրորդն էլ՝ ոչ մի փնտրտու՛մ չկա մեզ համար: Չենք վախենում Աստծուց, չենք ամաչում մարդկանցից: Մեր բոլոր՝ տնտեսական, սոցիալական, հոգևոր, մտավոր, բարոյական անկումներն այս մեկ բանաձևից են սկզբնավորվում: Եվ իրապես, Սուրբ Գիրքը դարձյալ տալիս է սրա պատասխանը՝ ասելով, որ կյանքի ճանապարհը, իմաստության ճանապարհը Տիրոջ երկյուղի մեջ է, արդարության ճանապարհը միայն կարելի է Տիրոջ երկյուղով ձեռք բերել, մնացած ֆարզությունները, մնացած գիտությունները, մնացած իմաստությունները գալիս են սրա վրա կատուցելու նախ Տիրոջ երկյուղը և երկրորդ՝ պատկառանքը մարդկանցից, ապա և մյուսները:

Այսօրվա խորհուրդը, Պողոս Առաքյալի կողմից մեր աչքերի առջև բարձրագրած, սիրելիներ, գալիս է մեզ ասելու, որ մե՞նք դրված ենք ընտրության

առջև՝ մեղքի, սխալի, չարիքի և արդարության, նշմարտության, բարիքի: Ամենաչար մարդն անգամ իր կյանքով կամ իր խոսքով վկայություն է տալիս բարիքի համար: Հետևաբար, բարիքը վերացական, երկնում գտնվող երևույթ չէ, այլ մեր մեջ է. մեր շուրջը, մեր մտքում, մեր սրտում: Այն մարդը, որ գտնվում է բարիքը չընկալելու վիճակում, ասում է մտածողը, նաև զուրկ է այդ նշմարտությունը ընկալելու կարողությունից: Ուստի այսօր, գտնվելով այս ընտրության առջև, ընտրեմք արդարը, ընտրեմք արդարությունը և հպարտորեն ասեմք Աստծուն, որ մենք ծառա ենք արդարությանը, բարիքին ենք ծառայում և Քո անվանն ենք ծառայում, Քո արյան գինը Քեզ փոխանցելով ենք ծառայում:

Թող Հայր Աստծո սերը, մեր Տիրոջ խաղաղության համբույրը և Սուրբ Հոգու անպարփակելի ուժը լինեն բոլորիս հետ, լինեն դեսյի արդարության նախապահը ուղղողը մեզ, մեր ֆայլերը հավիտենական հանգրվանին, հավիտենական փրկությանը հասցնողը պժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից. ամեն: